

4. SANG

Ainos skæbne

Unge, smukke jomfru Aino,
unge Joukahainens søster,
gik i skoven efter grene,
efter kvasteris i krattet,
bandt en saunakvast til faren,
til sin mor hun bandt en anden,
lavede derpå en tredje
til sin bror, så sund og kraftfuld.
Hun begav sig nu mod hjemmet,
trippende i elleskoven.
Da kom gamle Väinämöinen
og så pigen gå i skoven
med det fine skørt i græsset,
og han gav sig til at sige:
»Unge pige, du må ikke
bære perlekrans om halsen,
hænge kors af sølv på brystet,
sætte håret i en fletning,
binde silkebånd om håret,
for en anden end for Väinö.«
Pigen svarede og sagde:
»Ej for dig og ej for andre
vil jeg bære kors på brystet,
binde silkebånd om panden,
jeg vil ej ha lange kåber,
sværmer ej for hvedekager,
jeg går klædt i snævre dragter,
spiser gerne tørre skorper,
hjemme hos min gode fader,
med min egen kære moder.«
Hun rev korset bort fra brystet,
ringene af sine fingre,
perlekransen væk fra halsen
og de røde bånd fra panden,
lod dem ligge dér på jorden,
lod dem blive skovens bytte.
Grædende hun vandred hjemad,

hulkende hun gik mod huset.
Hendes fader sad ved gluggen
og forsired økseskaftet:
»Hvorfor græder du, min datter,
stakkels datter, arme pige?«
»Jeg har grunde til at græde,
årsag til at klage bittert.
Det er derfor, at jeg græder,
det er grunden til min klage:
Korset hopped ned fra brystet,
smykket faldt fra midjebæltet;
jeg har mistet sølverkorset,
jeg har tabt mit kobbersmykke.«
Hendes bror ved gærdelågen
stod og snittede et stavtræ:
»Hvorfor græder du, min søster,
stakkels søster, arme pige?«
»Jeg har grunde til at græde,
årsag til at klage bittert.
Det er derfor, at jeg græder,
det er grunden til min klage:
Ringene hopped af min finger,
perlerne gled ned fra halsen,
gyldenringen fra min finger,
perlerne af sølv fra halsen.«
Hendes søster sad ved broen,
vævede et gyldent bælte:
»Hvorfor græder du, min søster,
stakkels søster, arme pige?«
»Grund til gråd har den, som græder,
pigen med de våde øjne.
Det er derfor, at jeg græder,
det er årsag til min klage:
»Guldet tabte jeg fra panden,
sølvet misted jeg fra håret,
silkeklædet fra min tinding
og det røde bånd fra hovdet.«

Moren sad på bodens trappe
 og var ved at skumme fløden:
 »Hvorfor græder du, min datter,
 stakkels datter, arme pige?«
 »Kære moder, som har født mig,
 som har været amme for mig,
 jeg har meget gode grunde,
 jeg har meget tunge sorger.
 Det er derfor, at jeg græder,
 det er grunden til min klage:
 Jeg tog grene midt i skoven,
 samlede kvasteris i krattet,
 bandt en saunakvast til fader,
 bandt en anden til min moder,
 lavede derpå en tredje
 til min broder, sund og kraftfuld.
 Jeg begyndte at gå hjemad,
 vandrede henover lien,
 Osmo svarede fra dalen,
 Kalevas søn fra svedjemarken:
 »Stakkels pige, du må ikke
 bære perlekrans om halsen,
 hænge kors af sølv på brystet,
 sætte håret i en fletning,
 binde silkebånd i håret,
 for en anden end for Väinö.«
 Jeg rev korset bort fra brystet,
 perlekransen væk fra halsen
 og det blå bånd fra min tinding
 og det røde bånd fra panden,
 lod dem ligge dér på jorden,
 lod dem blive skovens bytte.
 Så gav jeg mig til at sige:
 »Ej for dig og ej for andre
 vil jeg bære kors på brystet,
 binde silkebånd om panden,
 jeg vil ej ha lange kåber,
 sværmer ej for hvedekager,
 jeg går klædt i snævre dragter,
 spiser gerne tørre skorper,
 hjemme hos min gode fader,

med min egen kære moder.«
 Hendes moder svarede herpå,
 til sit barn den gamle sagde:
 »Græd dog ej, min kære datter,
 klag ej, du som jeg har båret,
 lev af smør et år til ende:
 du blir rundere end andre.
 Lev derpå af flæsk det næste:
 du blir pænere end andre.
 Lev af pirog tredjeåret:
 du blir smukkere end andre.-
 Gå til boderne på bakken,
 åbn så døren til den bedste.
 Dér står kiste sat på kiste,
 skrin ved skrin i lange rækker.
 Du skal åbne gyldenlåget,
 få den bedste kiste åben.
 Dér er tre par gyldne bæltter,
 dér er syv blå linnedskørter,
 dem har månepigen vævet,
 dem har solens datter lavet.
 Bind så silken om din tinding,
 sæt så guldets på din pande,
 smukke perler omkring halsen,
 hæng det gyldne kors på brystet,
 ifør dig en lærredsbluse,
 tag den af det bedste linned,
 og et skørt af slidstærkt klæde,
 bind et silkebælte om det,
 tag så smukke silkestrømper,
 skoene, som er stafferet,
 sæt så håret i en fletning,
 bind den med en silkesløjfe,
 tag så gyldne fingerringe,
 gyldne armbånd om dit håndled.
 Derpå går du ud af boden,
 kommer siden ind i stuen,
 som en fryd for hele slægten,
 som en stolthed for familien,
 som en blomst går du på stien,
 som et herligt hindbær går du,

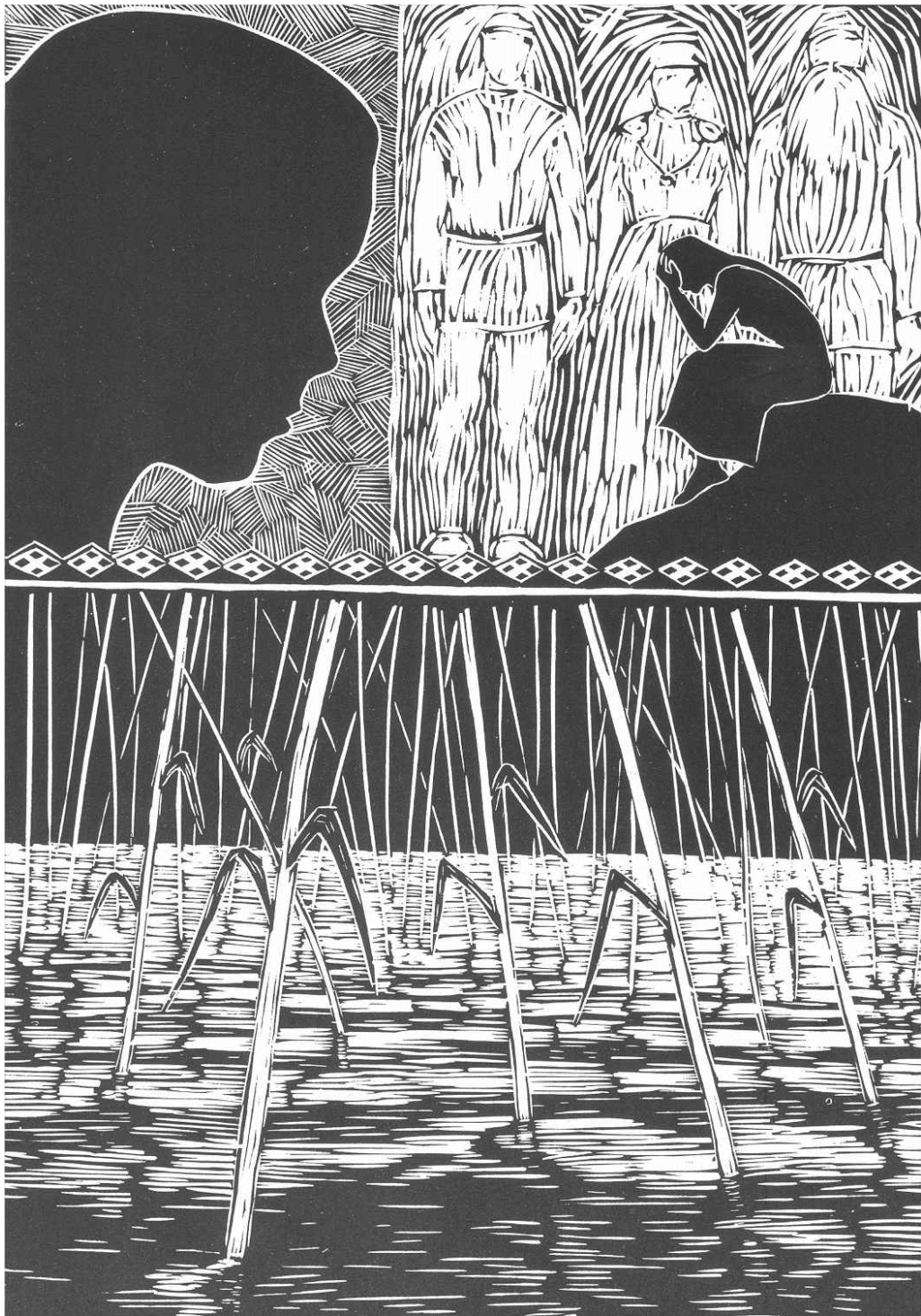
smukkere end du har været,
 endnu skønnere end førhen.«
 Dette sagde pigens moder,
 dét fortalte hun sin datter.
 Pigen adlød hende ikke,
 hørte ej på hendes snakken,
 hun gik grædende i gården,
 vandred sørgende på pladsen,
 så begyndte hun at tale,
 så gav hun sig til at sige:
 »Hvordan er den glades stemning,
 er den lykkeliges tanker?
 Sådan er den glades stemning,
 er den lykkeliges tanker,
 som et vand, der skvulper herligt,
 som en bølge i et trækar.
 Hvordan er en sorgfulds stemning,
 hvordan er en vildands tanker?
 Sådan er en sorgfulds stemning,
 sådan er en vildands tanker,
 som et snelag under åsen,
 vandet i de dybe brønde.-
 Bedre ville det ha været,
 bedre var min skæbne blevet,
 om jeg havde været ufødt,
 ej var vokset, blevet større,
 nu i disse onde dage,
 denne glædesløse verden.
 Var jeg død seks dage gammel,
 livløs, da jeg var en uge,
 havde jeg ej brug for meget,
 kun et håndspand spundet linned
 og en lille plet af jorden,
 kun lidt af min moders jamren,
 endnu mindre af min faders
 og slet intet af min broders.«
 Én dag græd hun og den næste.
 Moren gav sig til at spørge:
 »Hvorfor græder du, min datter,
 hvorfor klager du, din stakkel?«
 »Datteren hun græder derfor,

klager hele tiden over,
 at du gav mig bort, jeg arme,
 lovede mig til en anden,
 som en støtte for den gamle,
 som en glæde for en olding,
 til at hjælpe den, der ryster,
 bistå gamlingen i krogen.
 Helre skulle du befale
 mig at være laksens søster,
 bror til andre fisk i vandet,
 under havets dybe bølger.
 Jeg vil helre bo i vandet,
 leve under havets bølger,
 helre være laksens søster,
 bror til andre fisk i vandet,
 end at bli en oldings støtte,
 end at hjælpe den, som ryster,
 den som falder i sin strømpe,
 den som snubler over grene.«

Hun gik ud til bakkeboden,
 trådte derpå ind i boden,
 åbnede den bedste kiste,
 slog det gyldne låg tilbage,
 fandt så tre par gyldne bæltter,
 hitted syv blå linnedskørter.
 Hun tog disse klæder på sig,
 ordnede sit tøj på kroppen,
 fæstned guldet til sin pande,
 satte sølvet fast i håret,
 silkeklædet på sin tinding,
 tog de røde bånd om hovedet.
 Så begyndte hun at vandre
 over lier, langs med lier,
 over marker, gennem moser,
 gennem store, mørke skove.
 Og hun sang, imens hun vandred,
 sagde, da hun ilede hastigt:
 »Åh, det gør så ondt i hjertet,
 åh, det smerter i mit hoved.
 Det sku ikke pine mere,

ikke smerte mere kvalfuldt,
om jeg stakkel skulle knækkes,
om jeg skulle dø, jeg arme,
bort fra disse store sorger,
bort fra sindets dystre stemning.
Nu er tiden endelig kommet,
da jeg skal forlade verden,
for til Manala at drage,
for til Tuonela at fare.
Far vil ikke græde meget,
mor vil ikke bli bedrøvet,
søsters kinder blir ej våde,
broders øjne uden tårer,
selv om jeg nu gik i søen,
styrtd mig i fiskevandet,
under havets dybe strømme,
over bundens mørke mudder.«
Én dag gik hun og den næste,
men da tredjedagen oprandt,
nåede hun frem til havet,
til de sivbevokste strande,
da kom mørket over hende,
natten overrumpet pigen.
Og hun jamred hele aftenen,
klaged højlydt hele natten,
ene på en sten i vandet
i det inderste af bugten.
Og om morgnen, ganske tidligt,
da hun så mod næssepynten,
øjned hun tre kvinder tæt ved,
de var ude for at bade,
jomfru Aino blev den fjerde,
vidjekvisten blev den femte.
På en pil hun hængte blusen,
hængte skørtet op i aspen,
lagde strømperne på jorden,
skoene på sten i vandet,
perlerne i sand på stranden,
gyldenringene i gruset.
Brogetstenen lå i vigen,
strålende som guld var klippen.

Pigen ville ud til stenen,
ville svømme ud til klippen.
Da hun nåede frem til denne,
satte hun sig til at hvile,
slog sig ned på brogetstenen,
klippen der var blank som guld.
Stenen sank med ét i dybet,
klippen gik til bunds i havet,
og med stenen fulgte Aino,
ned med klippen fulgte pigen.
Dér forsvandt den lille kylling,
fandt den stakkels pige hvile,
sagde, mens hun gik i døden,
mumled, da hun sank mod bunden:
»For at bade kom jeg hertil,
for at svømme ud i vigen,
dér forsvandt den lille kylling,
dér fandt fuglen dødens hvile.
Gid min fader aldrig mere
– ingentid og ingensinde –
vil begi sig ud at fiske
her på denne store bredning.
For at vaske mig jeg kom her,
for at bade her ved stranden,
dér forsvandt den lille kylling,
dér fandt fuglen dødens hvile.
Gid min moder aldrig mere
– ingentid og ingensinde –
vil ta vand her til sin brøddej
i den vide hjemmebredning.
For at vaske mig jeg kom her,
for at bade her ved stranden,
dér forsvandt den lille kylling,
dér fandt fuglen dødens hvile.
Gid min broder aldrig mere
– ingentid og ingensinde –
trækker hingsten ned til stranden
for at vande den i havet.
For at vaske mig jeg kom her,
for at bade her ved stranden,
dér forsvandt den lille kylling,

dér fandt fuglen dødens hvile.
 Gid min søster aldrig mere
 – ingentid og ingensinde –
 kommer ned til bugtens skibsbro
 for at vaske sine øjne.
 Hvad der er af vand i havet,
 det er jo mit blod, der strømmer,
 hvad der er af fisk i vandet,
 det er jo mit kød, der svømmer,
 hvad der er af kvas på stranden,
 det er jo den armes ribben,
 hvad der er af strå på stranden,
 det er håret fra mit hoved.«

Dette var den unges skæbne,
 var den lille kyllings bortgang.
 Hvem skal bringe bud om dette,
 hvem skal gi beskeden om det,
 gå til pigens kendte hjemsted,
 til den smukke, gamle bolig?
 Bjørnen den skal bringe budet,
 den skal gi beskeden om det.
 Bjørnen vil ej gøre dette,
 den forsvandt i okseflokken.
 Hvem skal bringe bud om dette,
 hvem skal gi beskeden om det,
 gå til pigens kendte hjemsted,
 til den smukke, gamle bolig?
 Ulven den skal bringe budet,
 den skal gi beskeden om det.
 Ulven vil ej gøre dette,
 den forsvandt i fåreflokken.
 Hvem skal bringe bud om dette,
 hvem skal gi beskeden om det,
 gå til pigens kendte hjemsted,
 til den smukke, gamle bolig?
 Ræven den skal bringe budet,
 den skal gi beskeden om det.
 Ræven vil ej gøre dette,
 den forsvandt i gåseflokken.
 Hvem skal bringe bud om dette,

hvem skal gi beskeden om det,
 gå til pigens kendte hjemsted,
 til den smukke, gamle bolig?
 Haren den skal bringe budet,
 den skal gi beskeden om det.
 Haren svarede frimodigt:
 »Jeg skal ikke glemme budet.«
 Så begyndte den at løbe,
 langeøre fór som lynet,
 over stok og sten sprang krumben,
 korsmund piled det, den kunne,
 hen til pigens kendte hjemsted,
 til den smukke, gamle bolig.
 Haren løb til saunatærsklen,
 satte sig på hug på trinet.
 Saunaen var fuld af piger,
 piskende med saunakvasten:
 »Vil du koges, stritteøre,
 vil du steges, stirreøje,
 til vor gode husbonds nadver
 eller davrekost til madmor
 eller middagsmad til sønnen?«
 Haren kunne svare for sig,
 rundeøje kunne skryde:
 »Her kan fanden måske komme
 for at koges i en gryde,
 jeg er kommet med et budskab,
 en besked jeg bringer til jer:
 Død er nu den smukke pige,
 revet bort den tinbesmykte,
 hun med sølverspændet segned,
 hun med kobberbæltet styrtdet,
 sank i havet, som er bundløst,
 under vigens dybe vidder,
 hun er blevet laksens søster,
 bror til andre fisk i vandet.«
 Moren tog nu til at græde,
 tårer strømmede fra øjet,
 så begyndte hun at sige,
 staklen gav sig til at klage:
 »Arme mødre, I skal ikke,

aldrig, aldrig nogensinde,
fostre jeres egne døtre,
tvinge jeres egne piger,
til at ægte én, de hader,
som jeg stakkels moder gjorde,
da jeg opdrog mine døtre,
da jeg fostrede min kylling.«

Gøgene tog til at kukke.
»Elskov, elskov« sang den første.
»Kærest, kærest« sang den anden.
»Lykke, lykke« sang den tredje.
Den, som kukked »elskov, elskov«,
sang tre måneder til ende,
sang for pigen uden elskov,
pigen der lå død i havet.
Den, som kukked »kærest, kærest«,
sang seks måneder til ende,
sang for den forpinte kærest,

som var inderligt bedrøvet.
Den, som kukked »lykke, lykke«,
kukked gennem hele livet
for en ulyksalig moder,
kvinden der bestandigt hulked.
Moren gav sig til at sige,
mens hun lyttede til gøgen:
»Længe skal jeg arme moder
ikke høre gøgens kukken.
Når jeg hører gøgen gale,
tar mit hjerte til at hamre,
står der gråd i mine øjne,
over kinden løber tårer,
der er tykkere end ærter,
tungere end ærtekerner.
Livet kortes med en alen,
kroppen ældes med et håndspand,
og min krop går helt til grunde,
når jeg hører forårgøgen.«